

För kännedom

Kommunfullmäktiges presidium
Partiernas gruppledare

Kiruna kommun

Kommunstyrelsen
Nämnderna

Kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2017

Kommunfullmäktige beslutar om mål och riktlinjer för verksamheten samt fastställer nämndernas organisation och verksamhetsformer. Styrelsen skall leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över nämndernas och företagets verksamhet. Nämnderna skall inom sina områden tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, riktlinjer och föreskrifter samt utöva en tillräcklig intern kontroll över verksamheten.

Utgångspunkten för revisorernas årliga ansvarsutövandegranskning är nämndernas och styrelsens ansvar för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet genom aktiva beslut. För att kunna göra den slutliga revisionella bedömningen fordras även ett ställningstagande till hur uppdraget fullgjorts och till resultatet i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

För 2017 års verksamhet har revisionen genomfört den årliga ansvarsutövandegranskningen med inriktning på om styrelsen och nämnderna vidtar tillräckliga åtgärder för att styra, följa upp och kontrollera tilldelat uppdrag. **Granskningen är översiktlig till sin karaktär och fokuserar på styrelsens och nämndernas styrning och kontroll av verksamhet och ekonomi på ett övergripande plan.**

I granskningen, liksom vid upprättandet av denna skrivelse, har vi biträttats av sakkunniga från Kommunal Sektor inom PwC.

Bedömning av ansvarsutövandet har skett dels utifrån en översiktlig protokoll- och dokumentationsgranskning med ett antal sk kontrollmoment, dels utifrån diskussion med respektive nämnd/styrelse. Våra iakttagelser och bedömningar avseende styrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2017 sammanfattas i föreliggande skrivelse.

För Kiruna kommuns revisorer*

Roger Aitomäki

Ordförande

Tea Liikavainio

* Sören Sidér har undantagits från granskning av överförmyndarnämnden med anledning av jäv

www.pwc.se

Ansvarsutövande 2017
Kommunstyrelsen
- Översiktlig granskning av styrning och kontroll samt måluppfyllelse

Jonas Wallin

Andreas Jönsson,
cert kommunal revisor

Kiruna Kommun
2018-02-05

pwc

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?
- Vidtar nämnden/styrelsen tillräckliga åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi (måluppfyllelse – ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet (delårsrapport) samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för intern kontroll och måluppfyllelse sker utifrån 18 st kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och fört diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?		X		Ja, det har arbetats fram verksamhetsplaner för styrelsens verksamheter som utgår ifrån kommunens övergripande vision och mål. Vissa planer antogs sent - i maj 2017 – m a a omorganisation (stadsbyggnads och fritid).
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Finns en övergripande för kommunkontoret samt för respektive avdelning och enhet. En plan finns även framtagen för stadsbyggnads-förvaltningen
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?		X		Ja, totalt på 304 944 mnkr, antogs dock sent (i mars 2017).
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja, den omfattar styrelsens samtliga verksamheter
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?		X		Internbudget/ekonomi har följts upp vid två tillfällen. Enligt styrelsen sker uppföljning normalt 3-4 ggr/år. Investeringsbudget vid behov om omfördelning vilket skett flertalet ggr under året. Protokoll och årsredovisningar från de kommunala bolagens delges Ks. Uppföljningen av mål sker inom ramen för uppföljning av verksamhetsplaner (endast för 2016 under året), delårsrapport.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?		X		I delårsrapport framgår måluppfyllelsen för de olika verksamheternas planer. Analys finns för utfallet av stadsbyggnadsförvaltningens mål. I övrigt kan analyser och åtgärder för de övriga planerna utvecklas.
Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja, återkommande på varje sammanträde.
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?	X			Ja, senaste planen antogs i dec 2016, se not under "rapportering enligt plan".
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja
Sker återrapportering enligt plan?		X		Det går inte fullt ut avgöra om uppföljning sker enligt plan. Exempelvis ska uppföljning av mål och verksamhetsplaner ske på KK:s ledningsgruppsmöten, brister kring uppsiktsplikt ska ske löpande på Ks sammanträden. Vidare finns en otydlighet i dokumentet avseende vilken information som ska presenteras var – i vissa ärenden står endast hur ofta men inte var uppföljning ska ske. Framgår inte heller att ordförande för nämnderna rapporterar om sin verksamhet 2 ggr/år.

Granskningsiakttagelser – Måluppfyllelse I

Måluppfyllelse 2017				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?	X			Ja, målen i kombination med aktiviteterna bedöms ge förutsättningar för uppföljning.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja, genom internbudgeten och mål om god ekonomisk hushållning.
Når styrelsen uppsatta mål för verksamheten?		X		Prognosen för målen i kommunkontorets övergripande verksamhetsplan (tolkas som en samlad bild av måluppfyllelsen) är att dessa delvis är uppfyllda och i ett fall påbörjat.
Når styrelsen uppsatta mål för ekonomin?	X			Prognosen per aug är: KK - underskott på 3 mnkr. Stadsbyggnadsförv - överskott på 3,1 mnkr. Stadsomvandlingen - överskott på 37,7 mnkr.
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?	X			Överlag tydliga med vad som ska göras samt ansvarig för uppföljning av detta.

Granskningsiakttagelser – Måluppfyllelse II

Måluppfyllelse 2017				Kommentarer/noteringar
Följer nämnden/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras?	X			Det sker återrapportering utifrån fattade beslut.
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		Inga beslut om åtgärder finns noterat i samband med presentation/redovisning av verksamhetsmål och ekonomi annat än omfördelning inom investeringsbudget.
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?				Framgår inte att det funnits några särskilda uppdrag från Kf under året annat än beredning av ärenden, exempelvis motioner.

Sammanfattning och revisionell bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen i allt väsentligt har haft en tillräcklig styrning av sin verksamhet och att den interna kontrollen till övervägande del har varit tillräcklig, men att kontrollen över den ekonomiska utvecklingen bör stärkas.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen till övervägande del har vidtagit tillräckligt vad gäller åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Verksamhetsplaner har arbetats fram för samtliga av styrelsens verksamheter utifrån kommunens övergripande vision och mål. Vidare har i dessa aktiviteter identifierats. Dock har vissa planer antagits först i maj – Stadsbyggnadsförvaltningen och verksamhetsområde fritid.
- En internbudget för styrelsens samtliga verksamheter har fastställts utifrån Kf:s ram, dock först i mars 2017.
- Uppföljning av ekonomi inkl internbudget har skett vid två tillfällen. Enligt styrelsen sker det normalt 3-4 ggr/år. Mot bakgrund av styrelsens ansvar för intern kontroll, uppsikt och kommunens ekonomi ser vi ett behov av utveckling på detta område.
- Utöver den hantering som sker av ärenden kopplat till styrelsens verksamhet har rapportering/uppföljning av målen för verksamheten endast följts upp genom delårsrapporten.
- Det finns en antagen plan för den interna kontrollen. Vissa otydligheter kan konstateras vad gäller uppföljningen av densamma.
- Avseende uppsiktsplikten har uppföljning av nämnderna skett inom ramen för delårsrapporten. De kommunala bolagens protokoll har under året redovisats för styrelsen samt årsredovisningarna för dessa. Vidare har bolagen särskilt informerat kring sin verksamhet under året.
- Målen bedöms i kombination med framarbetade aktiviteter vara uppföljnings-/mätbara.
- Måluppfyllelsen bedöms endast till viss del vara uppfylld enligt delårsrapport 2017.
- Ekonomiskt bedöms styrelsen nå målet endast KK visar på ett underskott.
- Vid beslut om åtgärder är dessa tydliga avseende ansvar, tid samt vad som ska göras. Inga beslut har dock fattats med, annat än vid omfördelning inom investeringsbudget, vid rapportering av ekonomi eller verksamhetens mål.

www.pwc.se

Ansvarsutövande 2017
Kultur- och utbildningsnämnden
- Översiktlig granskning av styrning och
kontroll samt måluppfyllelse

Jonas Wallin

Andreas Jönsson,
cert kommunal revisor

Kiruna Kommun
2018-02-05

pwc

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsatt sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?
- Vidtar nämnden/styrelsen tillräckliga åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi (måluppfyllelse – ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet (delårsrapport) samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för intern kontroll och måluppfyllelse sker utifrån 18 st kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och fört diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Utöver verksamhetsplan har även ytterligare strategier och planer antagits, ex personalförsörjning, kompetensutveckling.
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?		X		Ja, dock vissa otydligheter i hur planen omfattar att förverkliga kommunens kulturpolitiska mål och de nationella målen kopplat till skolan. Enligt nämnden ingår dessa som en del av det systematiska kvalitetsarbetet (SKA)
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?	X			Ja, har flertalet ggr under året fördelats om.
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?	X			Ekonomi rapporteras återkommande på sammanträdena. Rapportering kring verksamhet sker genom fasta punkter samt särskilda rapporter.
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?		X		Ja, avseende ekonomin sker uppföljning mot budget. Verksamhetsmålen har inte följts upp särskilt under 2017, dock noteras att Verksamhetsplan 2016 följdes upp i feb 2017 och att VEP 2017 bör följas upp i feb 2018. Nämndens övergripande mål (nationella samt effektivare verksamhet) följdes upp i delårsrapporten. Inom ramen för SKA har seminarium genomförts med verksamheten.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja, återkommande på varje sammanträde
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?	X			Ja
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja
Sker återrapportering enligt plan?	X			Ja, återkommande ekonomi samt inom ram för SKA avs. måluppfyllelse.

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2017				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?	X			Målen tillsammans med aktiviteterna ger förutsättningar för uppföljning.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja, samt budget i balans för 2017
När nämnden uppsatta mål för verksamheten?		X		Övergripande målen - meritvärde i 9:an oförändrat, flickor försämrat sitt resultat och pojkar förbättrat. Av kvalitetsuppföljning (seminarium) med verksamhet framgår inte resultat eller prognos av protokoll.
När nämnden uppsatta mål för ekonomin?			X	Nej, prognos per sep underskott motsvarande ca -5,2 mnkr.
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?	X			Ja
Följer styrelsen/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras?	X			Ärendegången framgår av protokoll, dock ingen särskild punkt för ärendeuppföljning.
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		Inga beslut om åtgärder har fattats specifikt kopplat till uppföljning av verksamhetsmålen. Internbudgeten har reviderats under året vid flera tillfällen samt att uppföljning följts av beslut om åtgärder.
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?	X			Framgår inte av dokumentanalys att det finns några särskilda uppdrag från Kf.

Sammanfattning och revisionell bedömning

Vår bedömning är att nämnden i allt väsentligt har haft en tillräcklig styrning av sin verksamhet och att den interna kontrollen till övervägande del har varit tillräcklig.

Vår bedömning är att nämnden i allt väsentligt har vidtagit tillräckligt med åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en plan för sin verksamhet utifrån Kf:s uppdrag. Viss otydlighet finns kring hur nämnden ska förverkliga kommunens kulturpolitiska mål samt de nationella målen kopplat till skolan. Enligt nämnden ingår dessa som en del av det systematiska kvalitetsarbetet (SKA)
- Ytterligare strategier har antagits – ex. kompetensutvecklingsplan, åtgärdsplan för personalförsörjning.
- En internbudget är antagen av nämnden för nämndens verksamhet samt att denna under året reviderats inom den av Kf tilldelade ramen.
- Rapportering av ekonomin sker återkommande under året. Information från och om verksamheten sker återkommande under året. Uppföljning av nämndens övergripande mål följdes upp i delårsrapporten.
- Delegationsbeslut återrapporteras löpande till nämnden.
- Nämnden har antagit en plan för uppföljning baserad på riskanalys samt att återrapportering avsv. verksamhet och ekonomi sker enligt plan.
- Av dokumentanalys går inte se att nämnden fattat beslut om åtgärder för att nå måluppfyllelse avseende mål enligt verksamhetsplanen.
- Prognos avsv. ekonomin per helåret visar uppgift från september på underskott på ca. -5,2 mnkr.
- Ur ekonomistyrningsperspektiv mot bakgrund av underskottsprognos kan nämnas att nämnden har omfördelat internbudgeten under året samt beslutat om uppdrag till förvaltning att arbeta vidare med åtgärder.
- Beslut om åtgärder är tydliga avseende ansvar, vad som ska göras samt när.

www.pwc.se

Ansvarsutövande 2017
Miljö- och byggnämnden
- Översiktlig granskning av styrning och kontroll samt måluppfyllelse

Jonas Wallin

Andreas Jönsson,
cert kommunal revisor

Kiruna Kommun
2018-02-05

pwc

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsatt sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?
- Vidtar nämnden/styrelsen tillräckliga åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi (måluppfyllelse – ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för intern kontroll och måluppfyllelse sker utifrån 18 st kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och för diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Ja
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?	X			Ja, totalt på 35 703 tkr
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?	X			Ekonomi: Budgetredovisning sker löpande. Verksamhet: Punkt "Förvaltningschef informerar" löpande, delgivningar, kvartalsrapporter (även ekonomi)
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?	X			Ja, sker uppföljning i kvartalsrapporter, särskilda uppföljningar av planer

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja, återkommande under året
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?	X			Ja, i okt 2016.
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja, framgår av sammanträdesprotokoll att riskanalys för 2017 genomförts.
Sker återrapportering enligt plan?	X			

Granskningsiakttagelser - Måluppfyllelse

Måluppfyllelse 2017				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?	X			Mål har identifierats utifrån kommunövergripande strategier. Till målen har aktiviteter arbetats fram.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja, genom internbudgeten samt mål om budget i balans.
När nämnden uppsatta mål för verksamheten?		X		Prognosen på helåret framgår inte, dock ges en bild av hur läget ser ut fram till kvartalsrapport 2. Vissa avvikelser men generellt enligt plan.
När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	X			Ja, överskott. Beror till stort på vakanser och periodiseringar.
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?		X		Besluten omfattar vad och vem, men kan bli tydligare när åtgärden ska vara utförd.
Följer nämnden/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras?		X		Går inte av dokumentanalysen utläsa hur detta går till, dock har ärenden följts upp under året.
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		Framgår inte av dokumentanalys i vilken utsträckning behov av beslut om åtgärder har förelegat.
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?				Av dokumentanalys framgår inte att det finns något särskilt uppdrag från fullmäktige.

Sammanfattning revisionell bedömning

Vår bedömning är att miljö- och byggnämnden har en i allt väsentligt tillräcklig styrning av sin verksamhet och att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vår bedömning är att miljö- och byggnämnden i allt väsentligt har vidtagit tillräckligt med åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan utifrån fullmäktiges uppdrag för sina verksamheter, samt ett antal planer för året; bl a Tillsynsplan 2017 räddningstjänsten, Kontrollplan livsmedel 2017.
- En internbudget för nämndens verksamheter har antagits motsvarande fullmäktiges tilldelade ram.
- Information kring verksamhet och ekonomi sker genom återkommande punkter på nämndens sammanträden samt inom ramen för uppföljning av planer, budget och kvartalsrapporter.
- Uppföljningen som sker till nämnden omfattar resultat (främst utifrån tillsyner och kontroller) samt analyser.
- Delegationsbeslut återrapporteras till nämnden löpande under året.
- Nämnden har antagit en internkontrollplan som under året utökats avseende IT. Av sammanträdesprotokoll framgår att planen baserats på dokumenterad riskanalys.
- Det framgår inte hur prognosen ser ut för måluppfyllelsen på årsbasis avseende tillsyner och kontroller.
- Nämnden når måluppfyllelse avseende ekonomin och analys till detta framgår av dokumentanalysen
- Vid beslut om åtgärder kan detta utvecklas avseende att avgränsa när i tid åtgärden ska vara utförd, i övrigt framgår vad åtgärden avser samt vem som ska utföra den.
- Det framgår inte av dokumentanalysen hur nämnden följer upp verkställighet av beslut.
- Av dokumentanalysen går inte avgöra i vilken utsträckning det förelegat behov om aktiva åtgärder för att nå måluppfyllelse avseende ekonomin och verksamhet.

www.pwc.se

Ansvarsutövande 2017
Socialnämnden
- Översiktlig granskning av styrning och kontroll samt måluppfyllelse

Jonas Wallin

Andreas Jönsson,
cert kommunal revisor

Kiruna Kommun
2018-02-05

pwc

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsatt sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?
- Vidtar nämnden/styrelsen tillräckliga åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi (måluppfyllelse – ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, ev dokumenterad riskanalys, ev internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet (delårsrapport) samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för intern kontroll och måluppfyllelse sker utifrån 18 st kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden och fört diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Ja
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja, planen inkluderar verksamheten på en övergripande nivå
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?	X			Ja, totalt ca 547 mnkr
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?	X			Ekonomisk uppföljning mot budget sker löpande till nämnden. Uppföljning av verksamheten sker genom punkten "Socialchef informerar", redovisning av; patientsäkerhetsberättelse, verksamhetsberättelse, frisk- och ohälsotal, kvalitetsberättelse, LSS/ej verkställda beslut, redovisning av enheternas verksamhet vid olika tidpunkter.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?		X		Verksamhetsmålen följs upp i delårsrapport och årsredovisning samt i verksamhetsberättelsen. Delårsrapporten innehåller inga analyser eller effekter. Avseende ekonomin framgår inte i vilken utsträckning analyser och effekter redovisas för nämnden, dock får nämnden prognos mot helår.
Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja, genom punkten delgivning
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?		X		Det framgår hur ekonomin ska följas upp och till viss del verksamheten, men inte verksamhetsmålen.
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja, och den följdes upp i nov 2017.
Sker återrapportering enligt plan?	X			Ja

Granskningsiakttagelser – Måluppfyllelse I

Måluppfyllelse 2017				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?		X		Den verksamhetsplan vi fått del av innehåller inga aktiviteter som identifierats för att nå måluppfyllelse.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja, internbudgeten
När nämnden uppsatta mål för verksamheten?		X		Två av fem mål bedöms som uppfyllda i delårsrapporten och de övriga tre som delvis uppfyllda.
När nämnden uppsatta mål för ekonomin?			X	Uppföljning per sep visar underskott motsv -12,2 mnkr
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?	X			Överlag är nämnden tydlig med vad som ska göras, ansvaret, när det ska vara utfört samt även hur och när uppföljning ska ske.
Följer nämnden/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras?	X			Framgår av beslut.
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		Framgår inte av protokollet att det vidtas några särskilda åtgärder vid rapportering av ekonomin eller verksamhetens mål.
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?	-	-	-	Framgår inte av dokumentanalysen att det finns några särskilda uppdrag från fullmäktige.

Sammanfattning och revisionell bedömning

Vår bedömning är att socialnämnden har en i allt väsentligt tillräcklig styrning av sin verksamhet och att den interna kontrollen till övervägande del har varit tillräcklig.

Vår bedömning är att socialnämnden i begränsad utsträckning har vidtagit tillräckligt med åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan i enlighet med fullmäktiges uppdrag. Planen omfattar nämndens verksamhet på en övergripande nivå. En internbudget har antagits för nämndens verksamheter.
- Ekonomi och verksamhet följs löpande upp till nämnden. Det framgår inte av granskade dokument i vilken utsträckning nämnden får till sig analyser och effekter av ex-vis åtgärder vid den uppföljning som sker av ekonomin.
- Nämnden har antagit en plan baserad på riskanalys för uppföljning av ekonomin, men det framgår inte hur verksamhetsmålen ska följas upp av planen.
- Målen i verksamhetsplanen bedöms svåra att mäta och/eller följa upp. I den version av verksamhetsplan vi fått del av saknas aktiviteter kopplat till de olika målen.
- Nämnden bedömer att måluppfyllelsen i två av fem mål har uppfyllts och att övriga 3 delvis är uppfyllda.
- Måluppfyllelsen enligt protokoll i sep visar ett underskott på -12,2 mnkr. Några särskilda åtgärder för att komma till rätta med underskottet framgår dock ej av granskat material.
- Överlag omfattar nämndens beslut vad som ska göras, ansvar i tid när det ska vara utfört samt hur åtgärden/beslutet ska följas upp.

www.pwc.se

Ansvarsutövande 2017
Överförmyndarnämnden
- Översiktlig granskning av styrning och
kontroll samt måluppfyllelse

Jonas Wallin

Andreas Jönsson,
cert kommunal revisor

Kiruna Kommun
2018-02-05

pwc

Uppdrag

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska i sin granskning pröva om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och övriga nämnder är tillräcklig. Den årliga granskningen består enligt god revisionssed av två delar; grundläggande granskning (granskning av delårsrapport, årsredovisning, intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse) och fördjupad granskning.

Kommunstyrelse, facknämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsatt sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande granskning utgör den grundläggande granskningen av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll samt måluppfyllelse. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga nämnder.

Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden/styrelsen bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet med tillräcklig intern kontroll. Följande frågor utgör kontrollmål för granskningen:

- Säkerställer nämnden/styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig (intern styrning och kontroll)?
- Vidtar nämnden/styrelsen tillräckliga åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi (måluppfyllelse – ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet)?

Metod och avgränsning

Analys av strategisk plan/motsvarande, budget, verksamhetsplaner, internbudget, riskanalys, internkontrollplan/uppföljningsplan, uppföljningar av ekonomi och verksamhet (delårsrapport) samt protokoll. Prövning av ansvarstagandet för intern kontroll och måluppfyllelse sker utifrån 18 st kontrollfrågor. Kontrollfrågorna utgör även revisionskriterier, d v s bedömningsgrund om ansvarsutövandet är tillräckligt. Revisorerna har även träffat nämnden för diskussion utifrån iakttagelserna av dokumentgranskningen. Granskningen är översiktlig till sin karaktär.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll I

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Har styrelsen/nämnden antagit en plan för sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges uppdrag?	X			Ja.
Är planen heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja.
Har styr./nämnden antagit en internbudget för sin verksamhet som motsvarar fullmäktiges ram?	X			Ja, totalt 2 286 tkr
Är budgeten heltäckande, d v s omfattar den styrelsens/nämndens samtliga verksamheter?	X			Ja.
Sker regelbunden och heltäckande rapportering vad gäller verksamhet och ekonomi?		X		Ekonomi rapporteras månatligen. Verksamhet följs upp under punkterna enhetschef och ordförande informerar. Går inte av sammanträdesprotokollen avgöra om rapporteringen är heltäckande. Enligt nämnden sker en heltäckande rapportering.

Granskningsiakttagelser - Intern styrning och kontroll II

Intern styrning och kontroll 2017				Kommentarer/noteringar
Inkluderar rapporteringen måluppfyllelse, resultat och effekter?		X		Avseende ekonomin framgår prognos mot helår (ca -1,5 mnkr). När det gäller verksamheten går det att utläsa att information skett ex. av VEP 2017. Enligt nämnden sker rapportering utifrån verksamhetsplan och mål vid varje sammanträde.
Får nämnden återrapportering av beslut som fattats på delegation?	X			Ja.
Har styrelsen/nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?		X		Framgår inte av den beslutade internkontrollplanen hur ekonomin och verksamheten ska följas upp. Enligt nämnden finns riktlinjer och årshjul för vad som ska följas upp när.
Baseras uppföljningsplan/internkontrollplan på dokumenterad riskanalys?	X			Ja, framgår av internkontroll och åtgärdsplan för 2017 att identifierade områdena har bedömts utifrån; risk, sannolikhet och konsekvens.
Sker återrapportering enligt plan?		X		Internkontrollplanen är ett ärende som följs upp under enhetschefen informerar, framgår dock inte vilken information nämnden får till sig. Enligt nämnden sker återrapportering enligt plan.

Granskningsiakttagelser – Måluppfyllelse I

Måluppfyllelse 2017				Kommentarer/noteringar
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens verksamhet?		X		Målen för verksamheten bedöms till viss del vara uppfoljningsbara genom att aktiviteterna kan följas upp.
Finns mätbara/uppfoljningsbara mål för nämndens/styrelsens ekonomi?	X			Ja, i form av internbudget
När nämnden uppsatta mål för verksamheten?		X		Totalt 4 mål för verksamheten – två uppfyllda och två delvis uppfyllda (Delårsrapport 2017).
När nämnden uppsatta mål för ekonomin?			X	Prognosen är på helåret är -1,5 mnkr. Förklaras av åtgärder kopplat till behov av ändamålsenliga lokaler och att komma ikapp med arbete.
Preciserar nämnden/styrelsen vid behov vad som ska göras, när det ska göras och av vem?		X		Utifrån protokollsgranskningen ser i att besluten kan bli tydligare så att det framgår vad som avses, vem som ska göra det och i tid när det ska vara utfört. Enligt nämnden framgår detta oftast av handlingen/dokumentet som varit föremål för beslut.

Granskningsiakttagelser – Måluppfyllelse II

Måluppfyllelse 2017				Kommentarer/noteringar
Följer nämnden/nämnden upp att beslutade åtgärder verkställs och återrapporteras?		X		Framgår inte av dokumentanalysen hur nämnden säkerställer verkställighet. Enligt nämnden sker omfattande rapportering där även beslutade åtgärder följs upp.
Framgår av protokoll att det vid behov vidtas aktiva åtgärder i syfte att nå fastställda mål?		X		Går inte av protokollen avgöra i vilken utsträckning tillräckligt aktiva åtgärder vidtas för att nå fastställda mål. Beslut har fattats avseende budgetäskande (drift och investering), redovisningsmallar och öppettider.
Har styrelsen/nämnden fångat upp och verkställt eventuella särskilda uppdrag från fullmäktige?				Framgår inte av dokumentanalysen att det funnits något särskilt uppdrag från fullmäktige.

Sammanfattning och revisionell bedömning

Vår bedömning är att överförmyndarnämnden i allt väsentligt har en tillräcklig styrning av sin verksamhet och att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Vidare är vår bedömning att nämnden i allt väsentligt har vidtagit tillräckligt med åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi.

Bedömningen baseras framförallt på följande iakttagelser:

- Nämnden har antagit en plan för sin verksamhet utifrån Kf:s uppdrag.
- En internbudget för nämndens verksamhet är antagen av nämnden.
- Rapportering av verksamhet och ekonomi, utifrån såväl verksamhetsplan som internkontrollplan, sker återkommande.
- Delegationsbeslut återrapporteras löpande till nämnden.
- Nämnden har antagit en plan för uppföljning som är baserad på riskanalys.
- Mål för nämndens verksamhet återfinns i verksamhetsplanen.
- Mål för ekonomin omfattas av internbudget samt budget i balans.
- Av delårsrapport framgår att nämnden har nått 2 av 4 verksamhetsmål samt att två bedöms som delvis uppfyllda.
- Prognosen avseende budget är underskott på -1,5 mnkr. Enligt nämnden är detta hänförligt till nödvändiga åtgärder för en ändamålsenlig verksamhet.
- Beslut om åtgärder kopplat till såväl verksamhet och ekonomi har fattats av nämnden under året, men kopplingen till måluppfyllelsen framgår inte tydligt av dokumentanalysen.

Resultat

Kommunstyrelsen

Granskning av protokoll och dokument visar bl.a. följande:

- Heltäckande verksamhetsplaner, utifrån fullmäktiges vision och mål, har arbetats fram och fastställts. Dock antogs vissa planer först i maj 2017 (Stadsbyggnadsförvaltningen samt verksamhetsområde Fritid).
- Heltäckande internbudget för styrelsens verksamhet har arbetats fram, men antagits först i mars 2017. Internbudgeten har följts upp vid två tillfällen under 2017 – en särskild uppföljning samt inom ramen för delårsrapporten.
- Utöver den hantering som sker av ärenden kopplat till styrelsens verksamhet har rapportering/uppföljning av målen för verksamheten endast följts upp genom delårsrapporten.
- Internkontrollplan för styrelsens verksamhet finns upprättad. Det framgår dock inte på ett tydligt sätt hur uppföljningen av denna sker eller ska ske.
- Beslut som fattats med stöd av styrelsens delegeranderätt har återrapporterats vid varje sammanträde under 2017.
- Som en del av styrelsens uppsiktsplikt har uppföljning av nämnderna skett inom ramen för delårsrapporten. De kommunala bolagens protokoll, samt årsredovisningar, har under året redovisats för styrelsen. Bolagen har därtill särskilt informerat om deras respektive verksamhet under året.

Av diskussionen med styrelsen framgår att målsättningen är att anta verksamhetsplaner i tid, men att omorganisation gällande stadsbyggnad och fritid medförde dröjsmål för 2017.

Avseende styrelsens uppsiktsplikt över nämnderna upplevs denna som god. Information delges kommunledningen månatligen och i samband med avvikelser är uppfattningen att styrelsen får kännedom kring detta. Därtill utgör rapporter ställda till styrelsen, samt ekonomisk uppföljning från nämnderna, en grund för att täcka in den återrapportering som krävs för en god uppsikt.

Uppföljning av budget sker ungefär en gång per kvartal. Vid särskilda behov av ytterligare uppföljning sker rapportering av avvikelser, vilket förklaras tillsammans med bakomliggande analys. Sammantaget anser styrelsen att ekonomin upplevs följas upp i tillräcklig utsträckning.

Internkontrollplanen revideras årligen och upplevs följas av nämnderna. Samlad redovisning/uppföljning ska enligt planen ske en gång per år.

Avslutningsvis kan vi utifrån vår granskning och diskussion med styrelsen konstatera att det finns utvecklingspotential i hur aktiva beslut om åtgärder dokumenteras. Vidare att styrelsens mål kan utvecklas vad gäller konkretisering och uppföljningsbarhet, vilket kan skapa ytterligare förbättringar för styrningen av verksamheterna.

Vår bedömning är att kommunstyrelsens ansvarsutövande i huvudsak har varit tillräcklig. Mot bakgrund av styrelsens ansvar för intern kontroll, uppsikt och kommunens ekonomi ser vi dock att kontrollen över den ekonomiska utvecklingen bör stärkas.

Kultur- och utbildningsnämnden

Granskning av protokoll och dokument visar bl.a. följande:

- Verksamhetsplan samt strategier och planer för bl.a. personalförsörjning och kompetensutveckling har antagits av nämnden. Vissa otydligheter konstateras kring verksamhetsplanens avsikt att förverkliga kommunens kulturpolitiska mål, samt de nationella målen kopplade till skolan.
- Internbudget har antagits av nämnden och bedöms vara heltäckande. Under året har denna fördelats om vid flera tillfällen.
- Av vår dokumentationsstudie framgår att nämnden har mätbara mål för verksamheten. Sett till det övergripande målet för meritvärde i åk 9 är det ackumulerade resultatet oförändrat – flickor har försämrat sitt resultat medan pojkar har förbättrat. Kvalitetsuppföljning i seminarieform har ägt rum.
- Mätbara mål finns antagna för nämndens ekonomi. Vår granskning visar att prognosen per september 2017 visade underskott om ca 5,2 mnkr för helåret 2017.
- Internkontrollplan har antagits av nämnden och omfattar uppföljning av ekonomi och mål. Vad gäller uppföljning av verksamhetsmålen hänvisas till den uppföljning som sker inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Av protokoll framgår att nämnden har en regelbunden uppföljning av såväl verksamhet som ekonomi.

Av diskussionen med nämnden framgår att de kulturpolitiska målen ingår som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Uppföljning sker vid flertalet tillfällen under året och kvalitetsredovisningen är numera uppdelad under året.

Avseende budgetunderskottet som indikerades i protokollgranskningen framhålls att nämnden erhållit medel från Migrationsverket, vilket medför ett nollresultat för helåret 2017. Dock noteras att det kvarligger arbete mot att säkerställa en budget i balans även utan tillskottet. Under året har nämnden fattat beslut om åtgärder för att fördela resurser där behov finns.

Nämnden har antagit en kompetensförsörjningsplan. Av diskussionen framgår att arbete pågår utöver denna, såsom åtgärder mot olika grupper som nya studenter, pensionärer och medarbetare som slutat. Nämndens plan antogs innan kommunstyrelsen beslutade om en övergripande kompetensförsörjningsplan. Med anledning av detta kvarstår ett arbete i att harmonisera nämndens plan till kommunstyrelsens.

De framtida utmaningarna för nämndens verksamheter finns bl.a. kopplade mot personalförsörjning och stadsomvandlingen. Nämnden upplever exempelvis ett ökat tryck i förskolan till följd av kommunens positiva befolkningsutveckling. De senaste åren har skolan visat upp en positiv trend avseende utveckling mot kunskapsmålen. Denna utveckling har dock stagnerat, vilket lyfts fram som en utmaning för nämnden. Sett till de resurser som satsas bör måluppfyllelsen kunna utvecklas.

Vår bedömning är att kultur- och utbildningsnämndens ansvarsutövande i huvudsak har varit tillräcklig.

Socialnämnden

Granskning av protokoll och dokument visar bl. a. följande:

- Nämnden har antagit en verksamhetsplan för 2017. Denna inkluderar verksamheterna på en övergripande nivå. Nämnden har antagit en internbudget om ca 547 mnkr som bedöms vara heltäckande och motsvarar fullmäktiges ram.
- Nämnden har antagit en internkontrollplan som reglerar hur ekonomin och delar av verksamheten ska följas upp. Planen omfattar dock inte verksamhetsmålen. Rapportering av ekonomin sker löpande till nämnden. Uppföljning av verksamheterna sker genom ett flertal aktiviteter såsom redovisning av patientsäkerhetsberättelse, verksamhetsberättelse, frisk- och ohälsotal, kvalitetsarbete och LSS/ej verkställda beslut.
- Verksamhetsmålen följs upp i delårsrapport, årsredovisning samt verksamhetsberättelse. Dock innehåller inte delårsrapporten analyser eller effekter. Avseende ekonomiska mål framgår det inte i vilken utsträckning analyser eller effekter redovisas för nämnden.
- Avseende måluppfyllelse bedöms två av fem verksamhetsmål som uppfyllda i delårsrapporten, övriga tre som delvis uppfyllda. Uppföljning av ekonomin visade delårsrapporten underskott om ca 12,2 mnkr.
- Det framgår inte av dokumentanalysen att det vidtagits särskilda åtgärder efter rapportering av ekonomin eller verksamhetens mål.

Genom diskussion med nämnden framgår att det finns en aktivitetsplan som kompletterar nämndens styrning av verksamheten. I aktivitetsplanen, som antagits av nämnden, bryts mål ned på enhetsnivå och uppges ha en viktig styrande funktion. Avseende måluppfyllelse och uppföljning för verksamhetsmässiga mål informerar förvaltningschefen nämnden löpande. Avdelningscheferna beskriver och följer upp aktiviteter som framgår av aktivitetsplanen. Nämnden uppger att särskilda beslut under året inte behövs fattats för att nå målen.

Nämnden uppvisar i den ekonomiska prognosen per 19 december ett underskott om ca 13,1 mnkr för helåret 2017. Höga kostnader som är svåra att hantera, exempelvis inom LSS, är en bidragande faktor av vad som framkommer i diskussionen. Utvecklingspotential signaleras kring den ekonomiska uppföljningen. Exempelvis efterfrågas analys kring effekter av eventuella beslut, men också ökad koppling mellan ekonomiska utfall och påverkan på kvalitet i verksamheterna.

Avseende framtida utmaningar och risker lyfter nämnden kompetensförsörjning som ett viktigt område. En kompetensförsörjningsplan antogs i april 2017 av kommunstyrelsen. Dock kvarstår arbete med att få nämndens strategi att harmonisera med styrelsens övergripande plan. Under hösten 2017 har en person utsetts att arbeta vidare med frågan.

Diskussion hålls också med nämnden kring omorganisation där en process pågår och uppges skapa viss oro på verksamhetsnivå. Representanter från nämnden ska besöka hemtjänsten utifrån att viss frustration från brukare finns, vilket synliggjorts i media. Det finns också indikationer på problem med avvikelshanteringar. Nämnden har gett i uppdrag att senast i mars 2018 återkomma med vilka åtgärder som kan vidtas.

Vår bedömning är att socialnämndens ansvarsutövande sammantaget i huvudsak har varit tillräcklig, men att nämnden i sin ekonomistyrning behöver tillse att aktiva åtgärder vidtas och dokumenteras på ett tydligt sätt när situationen så kräver.

Överförmyndarnämnden

Granskning av protokoll och dokument visar bl.a. följande:

- Nämnden har antagit en heltäckande verksamhetsplan samt en heltäckande internbudget för 2017.
- Ekonomin rapporteras månatligen till nämnden. Verksamheten följs upp under tillfällena där enhetschefer och ordförande informerar. Delegationsbeslut återrapporteras löpande till nämnden.
- Nämnden har antagit en internkontrollplan för 2017 som baseras på en dokumenterad riskanalys.
- Sett till nämndens verksamhetsmässiga måluppfyllelse per delårsrapporten 2017 bedöms två vara uppfyllda och två delvis uppfyllda. Den ekonomiska prognosen visade enligt delårsrapporten ett underskott om ca 1,5 mnkr.
- Vår dokumentanalys visar att nämnden kan bli tydligare i samband med fattade beslut kring vad som ska göras, när det ska göras samt av vem.
- Av protokollen går det inte att avgöra i vilken utsträckning tillräckligt aktiva åtgärder vidtas för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi. Beslut har fattats avseende budgetäskande (drift och investering), redovisningsmallar samt öppettider.

Av diskussionen med nämnden framgår att det vid varje sammanträde ges en heltäckande återrapportering av verksamhet och ekonomi, inklusive uppföljning utifrån verksamhetsplan och internkontrollplan. Underskottsprognosen hänförs till nödvändiga åtgärder kopplat till lokaler och behov av att arbeta ikapp i förhållande till de årliga åtaganden som finns gentemot målgruppen för verksamheten.

Vidare framgår av diskussionen med nämnden att det har införts riktlinjer för uppföljning samt ett årshjul för vad som ska behandlas när under året. Vad gäller säkerställande av verkställighet framgår det enligt nämnden oftast av själva dokumentet (ex-vis en riktlinje) ett tydliggörande av vad som ska göras när och av vem.

Sammanfattningsvis i övrigt ger nämnden en bild av att flertalet av de tidigare brister som påpekats har åtgärdats, bl a vad gäller hantering av handlingar samt ordning och reda i nämndens styrning och kontroll. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta enligt nämnden.

Vad gäller framtiden framhålls alltjämt tillgången till gode män och förvaltare som en utmaning. Ett antal exempel på hur nämnden försöker arbeta med detta lyfts fram, ex-vis annonsering, utbildningar, öppet hus samt förbättring av hemsidan. Vidare nämns det fortsatta arbetet med utveckling och att skapa förutsättningar för ytterligare förbättringar, ex-vis nya former för granskning, som en viktig del även framöver.

Vår bedömning är att överförmyndarnämndens ansvarsutövande i huvudsak har varit tillräcklig.

Miljö- och byggnämnden

Granskning av protokoll och dokument visar bl a följande:

- Nämnden har för året antagit heltäckande verksamhetsplan och heltäckande internbudget för de olika verksamheterna.
- Nämnden får regelbunden och heltäckande rapportering/uppföljning för såväl verksamhet som ekonomi. Detta sker genom löpande budgetredovisning, kvartalsrapporter, delgivningar samt informationspunkter från tjänstemännen.
- Internkontrollplan för nämnden finns antagen. Därtill har en riskanalys för 2017 genomförts.
- Delegationsordningen har reviderats under året och delegationsbeslut återrapporteras löpande.
- Vid beslut om åtgärder preciseras *vad* som ska göras och av *vem*. Dock kan besluten bli tydligare avseende *när* respektive åtgärd ska vara utförd.

Av diskussionen med nämnden framgår att nämnden upplever styrningen av verksamheterna som allmänt god. Målarbetet uppges vara välfungerande där konkreta och välformulerade mål är nyckeln till verksamheternas goda resultat. Samtidigt framhålls den omfattande lagstiftningen som något begränsande ur ett styrningsperspektiv.

Nämnden framhåller utvecklingspotential avseende verkställigheten av beslut, bl.a. genom att bli tydligare gällande kravställningen *när* åtgärder ska vara utförda.

Diskussionen omfattade också framtida utmaningar där bygglovsprocessen uppges ha varit problematisk under 2017. Vakanta tjänster har medfört att ramavtal avseende konsulttjänster behövs utnyttjas. Trots detta har inte byggloven handlagts utifrån gällande krav som lagstiftaren ställer på handläggningstider. Dock har tjänstemännen arbetat fram en åtgärdsplan för kompetensförsörjningen, samt lyckats nyanställa flera handläggare, för att komma tillrätta med problemet.

Vår bedömning är att miljö- och byggnämndens ansvarsutövande i huvudsak har varit tillräcklig.